

Historieglimt 74

Lademoen kirke 90 år i 1995.

I *Menighetsbladet* 6/1995 hadde Ola Erik Domaas, som hadde vært prest på Lademoen, denne artikkelen om Lademoen kirke og bydelen med særlig vekt på altertavlen og døpefonten som har stått her siden innvielsen den 15. november 1905:

Altertavlen. Apotekeren. Kunstneren bak altertavlen i Lademoen kirke er arkitekten og kunstmaleren Gabriel Kielland; han som kanskje er aller mest kjent for glassmaleriene i Nidarosdomen. Motivet til altertavlen er hentet fra fortellingen om de to disiplene som møtte den oppstandne Kristus da de var på vei til byen Emmaus. Lukas 24, 13-31. Kunstneren fant sine modeller i lokalmiljøet. Mannen som forestiller Kristus er apotekeren Casper F. Westad på Ørneapoteket. Han hadde et særpreget utseende som gjorde at folk på Lademoen assosierte ham med Jesus. "*Se, der kommer Jesus på sykkel*", utbrøt ungene når han kom syklende gjennom Østbyen. Da Kielland søkte modeller, pekte Westad seg ut som et selvfølgelig valg som altertavlens sentrale skikkelse.

Bryggearbeideren. Den andre lokale modellen var bryggearbeider Oluf Hansen Hammer. Han skulle være en av de to apostlene som møtte Jesus ved Emmaus. Hele hans vesen, måten han gikk på, de lysende øynene og det fromme ansiktet gjorde at ungene på Lademoen også knyttet ham til de hellige menn fra bibelhistorien. I motsetning til apotekeren satt Hammer modell i sine daglige arbeidsklær, en velbrukt busserull. Den nye Lademoen menighet bestod for en stor del av arbeidsfolk, og da var dette som det skulle være. En kunne møte Kristus og sitte til bords med ham selv om en var i arbeidsklær. Den tredje modellen sviktet imidlertid. En lokal skomaker møtte ikke opp for å sitte modell som den andre disippelen. Dermed måtte Oluf Hansen Hammer sitte modell for begge, men siden de to disiplene ikke var eneggede tvillinger, måtte han la seg male fra siden som disippel nummer to.

Det var ingen luksustilværelse å sitte modell etter en lang arbeidsdag. Etter 12 timers arbeidsdag måtte modellene begi seg opp til Singsaker hvor Kielland hadde sitt atelier. Begge oppfattet sin oppgave som en stor ære, og ingen av dem ville ta imot betaling for arbeidet til tross for at de ble tilbudt det. For Hammers vedkommende ville sikkert en slik ekstraskilling ha kommet godt med, for ukelønna til arbeidere var ikke noe å skryte av den gangen, det er i alle fall helt sikkert.

Kirkeinnvielsen. Den 15. november 1905 hogg kirkeklokkene i Lademoen kirke inn med sine første malmfulle slag. Innskriften på den største av dem, som lyder "*Land, land, hør Herrens ord*", tonet ut over strøket. Biskop Wilhelm Andreas Wexelsen kom i spissen for 12 andre geistlige inn i kirken hvor byggekomité, bystyre og andre innbudne satt benket. Blant dem var de tre som er omtalt ovenfor: Kielland, Westad og Hammer. Biskopens vigslingsord var

som sagt til disse tre: *"La således eders lys skinne for menneskene, for at de kan se eders gode gjerninger og prise eders Fader i Himmelen.* De medvirkende til altertavlen hadde oppfylt sin oppgave, og deres gode gjerninger strålte mot menigheten fra en altertavle som ingen av byens kirker har så ekte fra sin egen menighet.

En bydel vokser fram. Så sent som i 1880-årene var det nesten ikke bebyggelse innenfor Bakke kirke. Dette endret seg radikalt utover 1890-årene. Det ble gode tider for næringslivet. Byen ble større og i 1895 bodde allerede halvparten av Trondheims 33.000 innbyggere øst for Nidelva. Det store flertall av disse bodde på Lademoen under trange økonomiske forhold. Småborgerne holdt til i Rosenborgområdet. Boligene var her noe bedre, ordnet langs snorrette gater, planlagt og tegnet på stadskonduktørens kontor. Etter byutvidelsen i 1893 ble også Østbyen bykommunens ansvarsområde. Nye boliger - arbeiderboliger - ble planlagt allerede før århundreskiftet, men disse planene var ikke på langt nær realisert i kirkens fødselsår. Trikken var kommet, i alle fall til Buran. Voldsminde og Lilleby fikk del i et virkelig framskritt på denne tiden: innlagt vann. *"Sivilisasjonens gleder begynner å strekke seg innover Østbyen"*, skrev en avis. Lademoen jernbanestasjon ble ferdig i 1903. I denne etableringsfasen kom så de to store løft for bydelen, Lademoen skole og Lademoen kirke.

Lademoen kirke stod dermed klar til å betjene bydelens mennesker og ble dermed en naturlig del av bybilde og miljø. Ja, kirka stod nærmest som et synlig symbol for den unge bydel som vokste fram. Det var en del diskusjon om den åpne plassen foran kirka. Anders Buens forslag om et parkanlegg ble vedtatt, og parken ble anlagt i 1909. Ikke til å undres over at Lademoen har æret Anders Buen med en minnestøtte i parken og at den gata som går forbi kirka bærer hans navn.

Døpefonten. I Lademoen kirke, som er byens største nest etter Nidarosdomen, stod døpefonten tidligere utenfor koret nede på gulvet. Sokneprest Sæbø forteller at den i 1934 ble flyttet opp i koret ved en forhøyning som ble bygget til. Nå står de tre kirkens symboler der og danner en trekant, døpefonten, alteret og prekestolen, som symboliserer dåpen, nattverden og ordet, nådemidlene. Denne døpefonten, som er like gammel som kirka, er en monumental klebersteins døpefont. Selve skålen er hugget ut ved Domkirka av Ludvig Olsen. Døpefatet og døpevannsmuggen er av kobber, lagd av gullsmed Møller i Munkegata.